

€

Lyceum

Lukáš Malý

Lyceum

Lukáš Malý

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

© Lukáš Malý, 2021

Illustrations © Ofelie Penniman, 2021

Cover art © Lukáš Tuma, 2021

Czech edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2021

ISBN 978-80-278-0021-6 (print)

ISBN 978-80-278-1050-5 (ePub)

ISBN 978-80-278-1051-2 (mobi)

ISBN 978-80-278-1052-9 (pdf)

Věnováno dědovi Bohumírovi Malému

Znám své tělo,
svoji mysl.
Znám zákoutí své mladé duše.
A při pohledu do zrcadla se stále ptám
(poněkud prostě a suše)
Kdo
vlastně
jsem.

Kdo dřímá uvnitř strachu,
jenž nosím denně uvnitř sebe?

Kdo s láskou v očích a s tělem v prachu
se dívá v létě na temné nebe...
Kdo jsem já? Co jsou mé sny?
Názory a postoje...
Kdo jsem já? Kdo...
A koho se mám vlastně
ptát...

– Jiří Tomeš

1

Když jsem ještě chodil do školky, myslel jsem si, že jsem ten nejchytřejší na světě!

Každou chvíli jsem překvapoval vědomostmi, kterých jsem nabyl v dětství stráveném s dědečkem.

Naučil mě snad všemu, co by měl muž v životě umět.

Děda dospíval během války, bojoval s komunismem, jeho život provázela neustálá nespravedlnost a ponižování. Setkával se se zrůdami obou diktatur, které mu neustále ubližovaly. Musel živit rodinu z pár korun, mohl se sedřít na přesčasech a melouších...

A přesto dokázal naplnit rčení, které říká, co by mělo dělat správného chlapa.

Zasadil strom, postavil dům a zplodil syna.

Navíc se po rodinné tragédii, která vzala život mým rodičům, když jsem byl ještě malý kluk, ujal mě a dal mi všechnu lásku a péči, jakou ani mnozí rodiče svým dětem nevěnují. Celé dětství jsem tak strávil na venkově, ve vesničce Bělochovici, kde měl děda statek, který mu vrátili v restituci.

Jeho schopnosti a vědomosti, jeho pohled na svět, a hlavně hodnoty a morálka mě už jako malého uchvacovaly.

„Dobré časy dělají slabé muže. Slabí muži dělají zlé časy. Zlé časy dělají silné muže,“ říkal pokaždé, když komentoval dnešní dobu.

A měl pravdu. Jenže to jsem pochopil až později...

Troufnu si ale říct, že přes veškerý blahobyt, který začátek nového tisíciletí přinášel, jsem právě díky němu slabým mu-

žem nebyl. Už jako malý jsem si říkal, že musím něco dokázat, že se vypracuju a někam to dotáhnu. Ačkoliv jsem k typickému šprtovi měl daleko – uměl jsem se starat o zahradu, opravovat drobné poruchy v domácnosti, ba co se týče drobných závad na autě, i s těmi jsem si dokázal poradit – stejně jsem často ležel v knížkách. Za to mě už jako malého raráška všichni chválili a říkali, jaký jsem sečtělý. Do páté třídy jsem nedostával jiné známky než jedničky, a to jsem se nemusel ani šprtat. A když jsem přestoupil na víceleté gymnázium, zůstala mi i nadále role pečlivého a chytrého studenta.

Ale konec vychloubání! Děda by mi na to řekl svoji další oblíbenou větu:

„Zdolat ty nejvyšší vrcholy předpokládá víc pokory než odvahy.“

Každopádně, i když jsem byl díky vesnické povaze a díky výchově i staromódnímu smýšlení trochu spontánnější než ti *ukňouranci* věčně zírající do mobilů, stejně mě někdy kolem začátku druhého pololetí v osmičce začali učitelé podporovat v mém velkém snu. Chtěl jsem získat stipendium na nejprestižnější české střední škole *Prezidentském lyceu*. Po ničem jiném jsem tak moc netoužil. Začal jsem snít o velké budoucnosti a cítil, že právě tahle škola mi k ní může pomoci.

Před přijímacími zkouškami jsem chodil na tolik doučování, přípravných kurzů a přečetl takové množství encyklopedií, učebnic a skript, že bych to zpětně ani nedokázal spočítat. Přitom to však – alespoň v mém případě – jenom přijímačkami nekončilo.

Když jsem pak k mojí velké radosti z několika stovek uchazečů o studium ve všeobecné sekci školy pronikl mezi nejlepších třicet, musel jsem podstoupit další přijímací řízení a přesvědčit vedení, že si stipendium skutečně zasloužím. Škol-

né totiž stálo ročně asi půl milionu, což si děda vážně nemohl dovolit.

Stipendijní komise mě mučila z tolika věcí, že by to na pracovním pohovoru položilo i kdejakého zkušeného manažera.

Ale povedlo se! Školní nadace mi uhradila náklady na studium na první rok.

Představa, že mě stejný křížový výslech, přezkoumávání rodinné finanční situace a tolik testů čeká ještě třikrát, byla děsivá, ovšem radost, že jsem se dostal mezi elitu, nepopsatelná.

Začal jsem žít svůj sen a vyrazil na dobrodružnou cestu na škole, která v srdci Evropy vychovává už několikátou generaci nových lídrů, diplomatických es, špičkových vědců, chirurgů, ale taky sportovců nebo umělců.

To odsud se mladí talenti rozprchnou na Harvard, Oxford, Stanford.... To tady začínají atleti vyhrávat první dorostenecká mistrovství, na která už ne jeden z nich navázal plackou z olympiády.

Páni!

PRVÁK

2

První den jsem si to vykračoval směrem k obrovskému areálu školy a teprve před branou mi došlo, že je to doopravdy. Za našetřené peníze jsem si koupil jedno pěkné sáčko. Mezi instrukcemi, které jsem dostal poštou, bylo totiž kromě informací, co mě čeká, jak se chovat, co budu potřebovat atd. také velkým písmem napsáno, že se do školy musí chodit v uniformě a ve volném čase je pak ve školním areálu doporučeno pohybovat se oděný alespoň poloformálně (*dress code* označovaný jako *smart clever*).

Jelikož jsme stejnkroje fasovali až po uvítací hodině, to moje sako se záplatami přes lokty mi teď objímalo hrud', abych alespoň trochu vypadal jako opravdový akademik. Stálo mě tři týdny brigády. Přitom zdánlivá zbytečnost.

Ale co! Vždyť mě čeká tak zářná budoucnost! Tady se, panečku, vypracuju. Moje cesta může směřovat, kam jen si budu přát. Tahle střední mě nakopne na jakoukoliv vejšku, nebo rovnou do práce snů. Je to jenom na mně. První krok jsem udělal, dokázal jsem se sem probít. To je prostě úžasný!

Jo!

Radostí se mi skoro trásly ruce a cítil jsem, jak mi z toho pomyslení naskakuje husí kůže.

Po žulovém chodníku jsem přicházel k pozlaceným vratům lemovaným mramorovým rámem. Kolem mě byl neuvěřitelně krásný park s udržovaným anglickým trávníkem, kde na lavičkách seděly krásný holky zřejmě z vyšších ročníků. Stromy vr-

haly stín na záhony pestrobarevných květin a sochy úspěšných absolventů mi dodávaly pocitu výjimečnosti.

Škola měla dlouhou tradici, v Evropě byla takřka jedinečnou. Viděl jsem památníčky připomínající nejvýznamnější události, co se v prostorách lycea odehrály, viděl jsem otisknutou ruku jednoho z prezidentů, viděl jsem stožáry s hrdě vlajícími vlajkami...

Byl jsem z toho konsternovaný, že mám studovat vedle legend své generace.

Najít v obrovské staré budově to, co hledám, byl oříšek, ale zorientovat jsem se zvládl.

Naše sekce byla všeobecná. Současně s námi nastupovala humanitní, přírodovědná a sportovní. Přestože jsme měli několik volitelných seminářů, na rozdíl od ostatních jsme se nespécializovali na jeden obor. Mimochodem, o poslední zmiňované větvi jsem zpočátku také uvažoval, ale nakonec jsem usoudil, že se zkušenostmi z krajského přeboru bych asi mezi prvoligovými hráči neuspěl. Do amatérského školního fotbalového mužstva jsem se hodlal zapsat, to ano, ale základy pro to, abych okamžitě vyrazil porážet mladé hvězdy z celého světa, jsem bohužel neměl.

Do třídy se postupně dostavilo dvacet devět nových tváří.

Děti diplomatů, špičkových lékařů, podnikatelů, politiků... Od Australana až po Brazilku, česká elita mezi nimi.

Po chvilce pozorování mě ovšem to, co jsem okolo viděl, začalo docela zarážet. Nikdy jsem nedával na první dojem, ovšem tentokrát jsem si byl skoro jistý. Kvůli ambicím, které směřovaly k jedinému cíli, dostat se na lyceum, jsem se ani nezamyslel nad tím, jací spolužáci by mě tam mohli čekat. A náhle jsem to viděl.

Všichni na mě působili tak nějak povrchně. Vypadali, jako kdyby nikdy nezažili, jaké to je být dole. Jejich gestikulace, výběr slov, obsah toho, jak se spolu při seznamování bavili...

Ti, když doma zlobí, hýbou tím půlkou Evropy.

Pomalou proto na mě začaly přicházet obavy, že si tady asi s nikým nesednu. Byl to vážně blbý pocit, taková studená sprcha po tom všem těšení se.

Čím déle jsem své okolí pozoroval, tím více oprávněně mé obavy byly. Ale půl hodiny před vyučováním se našťestí našly dvě světlé výjimky. Do lavice jsem se posadil ke klukovi, kterému později na škole nikdo neřekl jinak nežli Pekař. Jeho rodiče vlastnili menší pekárnu. Kromě mě byl jediný, komu studium neplatili. Přezdívkou byla původně posměškem jednoho kašpara z Liberce, se kterým se znal z dřívějšíka z nějakých vědomostních soutěží, a ten ji okamžitě začal šířit v novém kolektivu. Příjemný kluk vedle mě to ovšem s nadhledem přijal za své a oslovení si od prvního dne ponechal.

„Jojo, Pekař mi říkej,“ usmíval se, když mi podával ruku chvíli po tom, co proběhla snaha Liberečáka – Diviš se jmenoval – vyprovokovat ho.

Za námi seděl Jarďa Jedlička. Nikdo mu ale neřekl jinak, než Jedla. Byl to příjemný, skromný a poněkud zamlklý ajťák, který si na nic nehrál. Možná proto, že situace u nich doma prý nebyla zrovna záviděníhodná. Nikdy o tom nechtěl mluvit, my jsme ale z náznaků pochopili, že už se něco natrápil.

Na první dobrou jsme si sedli, a od toho momentu měla naše parta tří statečných společně přežívat v symbióze se třídou narvanou zlatou mládeží.

Skutečnými kamarády na život a na smrt jsme se samozřejmě stali až časem, ale už na začátku jsme si s dobrým poci-

tem z nově vznikajícího přátelství vyměnili kontakty a dívali se na sebe s přesvědčením, že musíme držet při sobě.

Ten den jsme měli jenom čtyři hodiny. Šlo spíš o takový uvítací proces. Nejdřív se nám představil sympatický třídní, v kroužku jsme se trošku oťukali, díky čemuž jsem od začátku tušil, kdo za to stojí a kdo ne, pak nás pozdravil ředitel a několik učitelů nás seznámilo s budoucí činností.

Mísily se ve mně všelijaké pocity, ale to je asi normální.

Kolektiv jsem očekával přece jenom kapánek na úrovni, ale nakonec jsem svůj pesimismus odhodil stranou a myslel hlavně na studium. Jak nám o něm první den vyprávěli, *asi to bude neskutečná jízda!*

Jenže během poslední přestávky přišel okamžik, který bez nadsázky zásadně ovlivnil moje další roky na lyceu.

Přišel se mi představit spolužák z první lavice. Jak bych dokázal na první pohled nafrněnou skvadru snobů přejít, tak tohoto korunovaného krále kolektivu těžko. Už od prvního dne bylo zřejmé, že tohle nepůjde.

Začal se chvástat, že mu v žilách koluje krev významného panovnického rodu, jeho táta vlastní miliardové ocelářské impérium a do školy prý jezdí limuzínou!

Oblečení vypadalo jako by ho původně šli pro anglického krále, ale já bych to na sebe ani nechtěl. *Kolik zvířecích životů zbytečně skončilo pro jeho módní výstřelky!*

Boty z krokodýlí kůže a brašna s kožešinou mi ho znechutily na první pohled. A to ani nemusel mluvit. Jedno mě na něm ale udivilo. Jeho jméno. Takové zvláštní jméno! Čolek. Nicolas Čolek.

Jak k němu pan šlechtic přišel?

Možná mu osud schválně přihrál příjmení, které všem ukáže, že je jen slizké zvíře. Obojživelník, který se přizpůsobí všude.

Když na mě ten okázalý pozér poprvé promluvil, dalo mi velkou práci, abych zůstal asertivní. Můj první rozhovor s ním byl jeden z těch zážitků, kdy se člověk setká s ukázkou tak pokřiveného charakteru, že si to zapamatuje navždy.

Přistoupil k naší lavici, arogance z něj číselo na míle daleko.

„Vy jste ti dva, co tu jsou na stipendium?“

„Jo!“ odbyl ho Pekař.

„Hm, takže asi chytrý kluci,“ nenechal se odradit. „Jaký to je pocit být mezi elitou?“

Z chladného hlasu bylo cítit pohrdání, ale zároveň se mi něco na tom tónu nepozdávalo. Ani ne tak, když mluvil s Pekařem, ale jak se otočil ke mně... Cosi mi na jeho mluveném projevu skutečně nesešlo.

Vykasal si rukáv svého drahého obleku a mrkl na mě pohledem po obdivu toužícího psychopata.

Už abychom měli stejnou uniformu!

„Víš, za kolik byly?“ zeptal se mě, přičemž zavrtěl zápěstím, na němž se skvěly zlaté rolexky.

Pekař se na mě podíval s očekáváním pohromy. Znali jsme se jeden den, ale už pochopil, že to se mnou je občas slušná divočina, že dokážu bouchnout jako Stromboli, jen to hvízdne.

Já sám ale neměl tušení, co říct. Tak hodně jsem nechtěl první den na vysněné škole zavinit poprask, ale působit jako prašivý pes, do kterého si každý může kopnout... To zas ne! Dát tím všem najevo, že jsem něco mín?

To rozhodně nejsem!

I já si tedy vykasal rukáv svého nového sáčka.

„A víš, za kolik byly tyhle?“ opáčil jsem mu ironicky. Namyšlenec proti mně se zadrhnul. „Za patnáct stovek...“ pokračoval jsem. „Chceš se mi smát? Směj se. O prázdninách jsem kvůli tomu pěkně makal. Chtěl jsem si koupit nějaký vybavení do školy, a něco hezkýho na sebe, abych tu nevypadal jako vidlák. Hodiny na stavbě, nekonečný směny ve fast foodu...“

Projev jsem završil posměšnou poznámkou: „Jak moc jsi na tu tvoji parádu dřel ty, co?“

Ušklíbl se a odešel. Usadil se do své lavice a po chvíli se na mě provinile otočil. Jako by ze mě měl respekt a chtěl si mě získat na svoji stranu.

Věděl jsem ovšem, že i přes onen zoufalý pohled a nevyřčenou omluvu ve vzduchu tohle koalice nebude.

S tímhle člověkem mě bude asi čekat hromada neshod a problémů!